

אמונה ברורה (א)

1. אורות הקודש / חלק א / עמוד רלה / הדמיון והאמת - סג

רוב בני אדם חיים הם חיים של דמיון. ואין בכחם כלל לחיות חיים של שכל. ובאשר צריכים כל חלקי החיים להיות מתאימים זה לזה, הידיעות של האמונה שלהם הן גם כן ידיעות דמיוניות, לפי אותו הערך של כל ענין החיים שלהם... כי סוף כל סוף אין לאדם כי אם ידיעה צללית מכל דבר.

2. אורות עמוד קסז

אבל תכלית דרך הישרה היא, שכל כח לא ימעט את חברו, ולא יתמעט על ידו, כ"א יתגלה בכל מלא עזו, כאילו היה הוא השולט לבדו. כח האמונה צריך שיהיה שלם כ"כ כאילו אין לו שום אפשריות של מחקר, ולעומת זה צריך שיהיה כח החכמה כ"כ מעולה ומזורז כמו לא היה כלל כח של אמונה בנפש.

2א. מוסר אביך / מדות הראיה / אמונה

... כל מי שחונן בשכל לא יוכל להסתפק בלא הגיון שכלי, ואצלו לא תקום תמימות האמונה כי-אם כשתתחבר עם אור הדעת, ואם ימאס זה את הדעת תהיה אמונתו מלאה תוך ומרמה .

2א. ספר הכוזרי - מאמר חמישי אות א - כח

(ב) אמר החבר: וכי יש בתוכנו נפש שלווה שאינה נפתית לדעות השונות המנסרות בעולם דעות חכמי הטבע והאצטגנינים דעות בעלי הטלסמאות והמכשפים דעות בעלי הקדמות והמתפלספים וכדומה לאלה בימינו אין אדם מגיע אל האמונה כי אם לאחר שעבר את כל מדרגות הכפירה המרבות ...

2ב. חובות הלבבות פ"ג

כל מי שיוכל לחקור על הענין הזה והדומה לו מן הענינים המושכלים בדרך הסברה השכלית, חייב לחקור עליו כפי השגתו וכח הכרתו... והמתעלם מחקור - הרי זה מגונה... הוי שקוד ללמוד תורה ודע מה שתשיב לאפיקורוס... וכבר התבאר מן השכל ומן הכתוב ומן הקבלה, שאנו חייבין לעיין במה שנוכל להשיג בירורו בדעתו.

3. כתבי הרמב"ם - אגרת הרמב"ם לחכמי קהל עיר מארשיליא

דעו רבותי שאין ראוי לו לאדם להאמין אלא באחד משלשה דברים. הראשון דבר שתהיה עליו ראייה ברורה מדעתו של אדם כגון חכמת החשבון, וגימטריאות, ותקופות. והשני דבר ששיגנו האדם באחד מהחמש הרגשות, כגון שידע ויראה שזה שחור וזה אדום... או שימשש שזה חם וזה קר... והשלישי דבר שיקבל אותו האדם מן הנביאים ע"ה ומן הצדיקים. וצריך האדם שהוא בעל דעה לחלק בדעתו גם במחשבתו כל הדברים שהוא מאמין בהם, ויאמר שזה האמנתי בו מפני הקבלה. וזה האמנתי בו מפני ההרגשה. וזה האמנתי בו מפני הדעה. אבל מי שיאמין בדבר אחד שאינו משלשת המינים האלה, עליו נאמר פתי יאמין לכל דבר.

4. ספר ליקוטי מוהר"ן - מהדורא קמא סימן א

"אשרי תמימי דרך" ... איש הישראלי צריך תמיד להסתכל בהשכל, של כל דבר, ולקשר עצמו אל החכמה והשכל שיש בכל דבר, כדי שישאיר לו השכל, שיש בכל דבר, להתקרב להשם ותברך על - ידי אותו הדבר. כי השכל הוא אור גדול ומאיר לו בכל דרכיו, כמו שכתוב (קהלת ח): "חכמת אדם תאיר פניו":

וזה פחינת יעקב. כי יעקב זכה לברכה שהוא ראשית, שהוא פחינת חכמה... אבל מי שאינו מקשר עצמו אל השכל והחכמה והחיות, שיש בכל דבר, זה פחינת עשו שבה את הברכה...

5. רמב"ם יד החזקה - הלכות תשובה פרק י

(ו) דבר ידוע וברור שאין אהבת הקב"ה נקשרת בלבו של אדם עד שישגה בה תמיד כראוי ויעזוב כל מה שבעולם חוץ ממנה כמו שצוה ואמר בכל לבבך ובכל נפשך אינו אוהב הקב"ה אלא בדעת שידעהו ועל פי הדעה תהיה האהבה אם מעט מעט ואם הרבה הרבה לפיכך צריך האדם ליחד עצמו להבין ולהשכיל בחכמות ותבונות המודיעים לו את קונו כפי כח שיש באדם להבין ולהשיג כמו שבארנו בהלכות יסודי התורה.

5א. אוה"ק ארסח

כשמרגיל האדם את עצמו לשמע קול ד' מכל דבר, בא הענין עד התוכן היותר עליון שברוח האדם, שהוא השכל, שהוא דוקא הוא מכסה יותר מכל את הענין האלהי, מפני שיעלה במחשבה, שיש כאן כח שכלי מיוחד שעושה את הציורים השכליים. אבל על ידי ההרגל הטוב, של הקשבת קול ד' בכל דבר, מתגלה אליו קול ד' גם בשכל, ואז דוקא בשכל ימצא את ההתגלות האלהית האמתית. וכל מה שיוסיף חקירה והתפלספות יוסיף קדושת אמונה ודבקות, והערת רוח הקודש.